

2009-01-12 Nr. R1-154

VYRIAUSYBĖS ATSTOVO KLAIPĖDOS APSKRITYJE TARNYBA

Klaipėdos miesto savivaldybės tarybai

2009-01-07 Nr. (5.1)-TR-d

Kopija

Klaipėdos miesto savivaldybės merui
Rimantui Taraškevičiui

TEIKIMAS

DĖL KLAIPĖDOS MIESTO SAVIVALDYBĖS TARYBOS 2008-12-23 SPRENDIMU NR.T2-426 PATVIRTINTŲ KLAIPĖDOS MIESTO SAVIVALDYBĖS VIETINĖS RINKLIAVOS UŽ KOMUNALINIŲ ATLIEKŲ SURINKIMĄ IR TVARKYMĄ NUOSTATŲ PAKEITIMO

Klaipėdos miesto savivaldybės taryba 2008-12-23 priėmė sprendimą Nr.T2-426 „Dėl Klaipėdos miesto savivaldybės vietinės rinkliavos už komunalinių atliekų surinkimą ir tvarkymą nuostatų patvirtinimo“, kuriuo panaikino Klaipėdos miesto savivaldybės tarybos 2007-03-29 sprendimą Nr.T2-80 „Dėl Klaipėdos miesto savivaldybės vietinės rinkliavos už komunalinių atliekų surinkimą ir tvarkymą nuostatų patvirtinimo“ ir patvirtino naujus Klaipėdos miesto savivaldybės vietinės rinkliavos už komunalinių atliekų surinkimą ir tvarkymą nuostatus.

Atkreiptinas dėmesys į tai, kad minėtu savivaldybės Tarybos 2008-12-23 sprendimu Nr.T2-426 nebuvo pašalinti Vyriausybės atstovo Klaipėdos apskrityje 2008-03-06 teikime Nr.(5.1)-TR-32 išdėstyti teisės pažeidimai, nustatyti vertinant savivaldybės Tarybos 2007-03-29 sprendimu Nr.T2-80 patvirtintų Klaipėdos miesto savivaldybės vietinės rinkliavos už komunalinių atliekų surinkimą ir tvarkymą nuostatų teisėtumą.

Vykdamas Savivaldybės administracinę priežiūrą buvo įvertintas savivaldybės Tarybos 2008-12-23 sprendimu Nr.T2-426 patvirtintų Klaipėdos miesto savivaldybės vietinės rinkliavos už komunalinių atliekų surinkimą ir tvarkymą nuostatų (toliau – Nuostatai) teisėtumas ir nustatyta, kad Nuostatų 10, 28, 28.1 ir 28.2 punktai, Nuostatų 1 priedas „Vietinės rinkliavos dydžiai vietinės rinkliavos mokėtojams“ prieštarauja šiems įstatymų ir kitų teisės aktų nuostatomis:

1. Lietuvos Respublikos rinkliavų įstatymo 11 straipsnio 1 dalis 8 punktas nustato savivaldybės tarybos teisę savivaldybės teritorijoje nustatyti vietinę rinkliavą už komunalinių atliekų surinkimą iš atliekų turėtojų ir atliekų tvarkymą.

Lietuvos Respublikos atliekų tvarkymo įstatymo 32 straipsnio 1 dalyje yra įtvirtintas atliekų tvarkymo srityje taikomas principas „teršėjas moka“, kuris reiškia, kad atliekų tvarkymo išlaidas turi apmokėti atliekų turėtojas ir (ar) medžiagų bei gaminių, tarp jų – pakuotės, dėl kurių naudojimo susidaro atliekos, gamintojas ar importuotojas. To paties įstatymo 2 straipsnio 11 dalis atliekų turėtoją apibrėžia kaip atliekų gamintoją arba asmenį, kuris turi atliekų.

Įvertinus nurodytų įstatymų teisės normas, darytina išvada, kad vietinė rinkliava už komunalinių atliekų surinkimą iš atliekų turėtojų ir atliekų tvarkymą gali būti nustatyta tik tokiu būdu, kad pareiga mokėti vietinę rinkliavą būtų tiesiogiai siejama su asmeniu, kuris naudojasi šia viešąja paslauga, tai yra atliekų turėtoju. Tuo tarpu Nuostatų 10 punktas bei Nuostatų 1 priedas prievolę mokėti vietinę rinkliavą bei vietinės rinkliavos dydžius sieja su nekilnojamojo turto

turejimu ar naudojimu (išskyrus Nuostatų 1 priedo eilutę Nr.15) ir šio nekilnojamojo turto dydžiu (bendruoju plotu).

Tokiu būdu savivaldybės Taryba, nustatydamą pareigą mokėti vietinę rinkliavą už komunalinių atliekų surinkimą ir tvarkymą pagal fizinio ar juridinio asmens nuosavybės teisę ar kitu būdu valdomą, naudojamą nekilnojamąjį turtą, o ne pagal iš šių asmenų surinktą atliekų kiekį, pažeidė Rinkliavų įstatymo 11 straipsnio 1 dalies 8 punktą, Atliekų tvarkymo įstatymo 32 straipsnio 1 dalyje įtvirtintą principą „teršėjas moka“, to paties įstatymo 2 straipsnio 11 dalį, kurioje pateikiama atliekų turėtojo sąvoka.

2. Vadovaujantis Rinkliavų įstatymo 2 straipsniu rinkliava yra privaloma įmoka už valstybės ar vietos savivaldos institucijų, įstaigų, tarnybų ar organizacijų teikiamas paslaugas. Nagrinėjamu atveju tai būtų vietinė rinkliava už savivaldybės teikiamą viešąją komunalinių atliekų surinkimo ir tvarkymo paslaugą.

Valstybinio strateginio atliekų tvarkymo plano 96 punktas nustato, kad viename atliekų tvarkymo regione visiems komunalinių atliekų turėtojams turėtų būti vienoda tvarkymo kaina už tokį patį tvarkomų atliekų kiekį ir tokią pačią teikiamos paslaugos kokybę.

Lietuvos vyriausiasis administracinis teismas 2004-12-28 nutartyje, priimtoje administracinėje byloje Nr.A1-933-04 (Administracinių teismų praktika Nr.6), taip pat yra konstatavęs, jog „rinkliavai, kaip valstybės ar savivaldybės biudžeto pajamų teisinei formai, būdingas atlygintinumas, t.y. sumokant rinkliavą atlyginama už valstybės ar savivaldos institucijos suteiktą paslaugą. <...> Taigi, rinkliava pagal savo teisinę prigimtį yra atlygintinio (kompensacinio), o ne baudinio pobūdžio mokesčias. Atsižvelgiant į tai, konkretus rinkliavos tarifas turi būti siejamas su teikiamos paslaugos verte, o skirtingi rinkliavos už tą pačią paslaugą tarifai gali būti nustatomi tik esant objektyvių ši skirtumą pateisinančių aplinkybių.“

Įvertinus prieš tai paminėtas teisės normas ir Vyriausiojo administracinio teismo išaiškinimą, darytina išvada, kad kiekvienas asmuo už komunalinių atliekų surinkimo ir tvarkymo paslaugą privalo mokėti tiek, kiek kainuoja iš šio asmens surinkto komunalinių atliekų kiekio sutvarkymas. Be to, už to paties atliekų kiekio sutvarkymą ir už tokią pačią paslaugos kokybę kaina (tarifas) privalo būti vienoda.

Įvertinus savivaldybės Tarybos patvirtintų Nuostatų 1 priede nustatytus vietinės rinkliavos dydžius ir parametrus, pagal kuriuos šie dydžiai skaičiuojami, galima daryti išvadą, jog vietinė rinkliava už komunalinių atliekų surinkimą ir sutvarkymą yra apskaičiuojama nesilaikant Rinkliavų įstatymo 2 straipsnyje ir Plano 96 punkte nustatytų reikalavimų. Akivaizdu, kad nustatant rinkliavą pagal nekilnojamojo turto bendrąjį plotą, asmuo nebetenka įstatymu jam suteiktos teisės mokėti už komunalinių atliekų surinkimo ir tvarkymo paslaugą tiek, kiek ši paslauga yra verta, tai yra padengti tik tas išlaidas, kurios yra reikalingos iš jo surinktų atliekų kiekiui sutvarkyti.

3. Nuostatų 1 priede nustatyti rinkliavos dydžiai (išskyrus eilutę Nr.15) prieštarauja Lietuvos Respublikos viešojo administravimo įstatymo 3 straipsnio 1 dalies 3 punkte nustatytam proporcingumo principui. Akivaizdu, kad didesnio bendrojo ploto nekilnojamojo turto savininkai (naudotojai) iš dalies padengia išlaidas už atliekų surinkimą ir tvarkymą nekilnojamojo turto savininkams (naudotojams), kurie turi mažesnio ploto nekilnojamąjį turtą, o tai neatitinka Valstybinio strateginio atliekų tvarkymo plano 96 punkto, nustatančio, kad viename atliekų tvarkymo regione turėtų būti vienoda atliekų tvarkymo kaina už tokį patį tvarkomų atliekų kiekį ir tokią pačią teikiamos paslaugos kokybę.

4. Vyriausybės 2001-05-23 nutarimo Nr.603 „Dėl Butų ir kitų patalpų savininkų bendrosios nuosavybės administravimo pavyzdinių nuostatų patvirtinimo“ 2.5 punktas nustato, kad „butų ir patalpų savininkai mokesčius už <...> komunalines ir kitas paslaugas turi sumokėti kas mėnesį ne vėliau kaip iki kito mėnesio dvidešimtosios kalendorinės dienos (pensininkai – iki trisdešimtosios dienos), jeigu šalių susitarimu nenustatyta kitaip.“

Vyriausybės 2001-07-11 nutarimu Nr.876 patvirtinto Valstybės ir savivaldybių gyvenamųjų patalpų nuomininkų atsiskaitymo už šaltą ir karštą vandenį, elektros energiją, dujas šiluminę energiją ir komunalines paslaugas tvarkos aprašo 5 punkte, taip pat nurodoma, jog „valstybės ir gyvenamųjų patalpų nuomininkai už <...> suteiktas komunalines paslaugas atsiskaito

<...> kas mėnesį, ne vėliau kaip iki kito (po praėjusio) mėnesio 20 kalendorinės dienos, jeigu šalių susitarimu nenustatyta kitaip.“

Šiukšlių išvežimas, kaip nurodoma Civilinio kodekso 6.584 straipsnio 1 dalyje bei Valstybės ir savivaldybių gyvenamųjų patalpų nuomininkų atsiskaitymo už šaltą ir karštą vandenį, elektros energiją, dujas šiluminę energiją ir komunalines paslaugas tvarkos aprašo 3 punkte, yra viena iš komunalinių paslaugų.

Pagal savivaldybės Tarybos sprendimu patvirtintų Nuostatų 28, 28.1 ir 28.2 punktus vietinę rinkliavą už komunalinių atliekų surinkimą ir tvarkymą asmenys privalo mokėti kas ketvirtį ir atsiskaityti iki einamojo ketvirčio pirmo mėnesio 15 d., išskyrus už pirmą ketvirtį iki vasario 15 d. Tai yra rinkliavos mokėtojai įpareigojami susimokėti avansu už paslaugą, kurios dar negavo, o ne po paslaugos suteikimo, kaip to reikalauja minėtų Vyriausybės nutarimų nuostatos.

Tokiu būdu Nuostatų 28, 28.1 ir 28.2 punktai pažeidžia nurodytų Vyriausybės nutarimų reikalavimus, reglamentuojančius butų ir patalpų savininkų, valstybės ir savivaldybių gyvenamųjų patalpų nuomininkų atsiskaitymo už komunalines paslaugas terminus.

Įvertinusi išdėstytas aplinkybes ir vadovaudamasi Savivaldybių administracinės priežiūros įstatymo 5 straipsnio 1 dalies 1 punktu s i ū l a u :

1. Artimiausiame savivaldybės Tarybos posėdyje (bet ne vėliau kaip per 1 mėnesį) svarstyti savivaldybės Tarybos 2008-12-23 sprendimu Nr.T2-426 patvirtintų Klaipėdos miesto savivaldybės vietinės rinkliavos už komunalinių atliekų surinkimą ir tvarkymą nuostatų pakeitimo klausimą.

2. Apie priimtą sprendimą pranešti Vyriausybės atstovui per 10 dienų nuo sprendimo priėmimo dienos.

Taip pat noriu atkreipti dėmesį į tai, jog būtina neatidėliojant spręsti vietinės rinkliavos lengvatų nustatymo klausimą. Kaip rodo Vyriausybės atstovo tarnyboje gaunami gyventojų prašymai, lengvatų klausimas ypač aktualus neįgaliesiems, pensininkams bei kitiems socialiai remtiniams ir mažas pajamas gaunantiems asmenis.

Informuoju Jus ir apie tai, kad Vyriausybės atstovas, vadovaudamasis Savivaldybių administracinės priežiūros įstatymo 6 straipsnio 1 dalies 5 punktu, gali nustatyti kitą teikimo įvykdymo terminą, jeigu bus gautas pagal kompetenciją savivaldybės administravimo subjekto prašymas šį terminą pratęsti. Esant tokiai būtinybei, prašau nurodyti svarbias priežastis.

Atkreipiu Mero dėmesį į tai, kad pagal Savivaldybių administracinės priežiūros įstatymo 4 straipsnio 8 dalį, Meras artimiausiame savivaldybės tarybos posėdyje su šiuo teikimu turi supažindinti tarybos narius.

Vyriausybės atstovė

Kristina Vintilaite